

בן אשכנז שאפה בתנור של בן ספרד בן יומו שלא הפריש חלה מסופגניות האם המאכל מותר

יתכן שיש מקום להתיר את המאכל, דאמנם נחלקו הראשונים על בצק שתחילתו וסופו סופגנין [באופן שבתחילתו היה נראה כבצק לאפיה ובכוונתו היה לעשות מזה סופגנין] אם חייב בחלה או לא, ולמעשה נחלקו בזה המחבר סי' רכט ס"ג והש"ך שם סק"ד, (עי' עוד בתשובתי האחרת לענין הפרשת חלה לאחר האפייה במקרה של אפיית קוגל), ואעפ"כ בנידון דידן יכול להפריש חלה מחדש, ואע"פ שיש כאן בליעות, הרי יש פלוגתא דהלבושי שרד והחזו"א ואחרונים אם אפשר להפריש מבליעות על

בליעות או רק מחלה על בליעות כמ"ש הרמ"א, וממילא מאחר ויש כאן ספק ספקא בדרבנן יש מקום להתיר על ידי הפרשה ולכוון שחלק שמוציא להפרשת חלה הבליעות שבו יהיו חלה על שאר הבליעות שהיו חייבים בחלה למנהג האשכנזים ולא הופרש מהם.

נספח לתשובה זו

מכתב

לכבוד ...

שלו' וברכה

לגבי הערתך שאשכנזים וספרדים אינם יכולים לאכול אחד ממטבח של השני אם לא הוכשר המטבח האוכל גם לפי מנהגי זה שאוכל, הנה ההערה ביסודה היא הערה נכונה כקילורין לעיניים, ומ"מ לפו"ר אעיר בזה איזה הערות על הדברים שכתבת לדון בהם כדרכה של תורה.

וראשית כל יש לציין שיש מגופי הכשרות שנותנים השגחה לדבריהם באופן המתאים לכלל העדות והחוגים על אף שגוף הכשרות עצמו מתייחס על אחד מן העדות, וכמובן שעיקרי הדברים שכתבת אינם מדברים על הכשר מסוג זה, ועכשיו אבוא להעיר על גוף הדברים שכתבת.

לגבי הערתך באות א' שהכלים של בני ספרד בלועים מבשר אחוריים הנה יש מנהגי איסור שלא קיבלו עליהם לאסור בליעות כמבואר בפוסקים לגבי חילוקי דעות במנהגי ניקור חלב, ולפו"ר מסתבר דלפי השי' הנוקטים ששם הכלים לא נאסרו להמחמירים כ"ש כאן שעיקר החומרא אינה מדינא, ואולי כת"ר מיירי באופן שהוא יותר מבליעות סתם כלים ואכמ"ל, וצל"ע בזה.

לגבי הערתך באות ב' דלהמחבר בצק של סופגנין פטור מחלה ולהש"ך ופוסקי אשכנז חייב, הנה יש דעות באחרונים דמהני הפרשה מבליעות על בליעות והוא פלוגתא דהלבושי שרד והחזו"א ועוד אחרונים, ולהסוברים דמהני הפרשה מבליעה על בליעה יש תיקון לזה, לאלו שנוהגים להפריש חלה מכל דבר מאפה שאוכלים גם מפיקוח כשרות, ויתכן דכאן יש מקום להקל להלכה להפריש מבליעות על בליעות מחמת ספק ספקא. (<https://shchiche.com/120780>). ומ"מ נכנסים כאן לשאלה אם מסעדה חשיב לכתחילה או בדיעבד וכדלהלן.

לגבי הערתך באות ג' בענין נ"ט בר נ"ט שהרמ"א מחמיר בזה, הנה כמדומה שבדיעבד הרמ"א מקל בזה, וכל חידושו של הרמ"א הוא לאסור לכתחילה כמבואר ביו"ד סי' צה ס"ב בהג"ה, ולכן היה מקום לומר שאין איסור לאשכנזי לאכול במסעדה שנוהגים שם בנ"ט בר נ"ט ע"פ פסקי השו"ע, ואולם עדיין יש מקום לומר שזה אסור מכיון שהמסעדה מכינה מראש באופן שאסור לכתחילה, ויש לבושי שרד שכ' על מקרה אחר דהו"ל כלכתחילה ואסור, וכמו שצינתי בתשובה אחרת בשכיחא לגבי טבילת והגעלת כלים, ואמנם כאן אינו דומה לנידון של הלבושי שרד עצמו מכיון שכאן מי שמכין עושה זאת מכיון שלדעתו הוא מותר ע"פ רבותיו, ומ"מ גם אם אינו איסור מדינא אבל למעשה מגונה הדבר להתירו לכתחילה לבני אשכנז בדרך קבע שיכינו להם בדרך קבע דבר שאסור להכינו למנהגם כדי שיאכלו, ואולי בדרך אקראי יש מקום להקל בזה (מ"מ באופן של הלבושי שרד שהוכן לצורך ישראל לא יועיל שהוא באקראי אלא אם כן יידע הגוי שהוא אסור לישראל ומכינו לצורך גוי אז באופן אקראי אולי יהיה היתר, שזה אינו חשיב לכתחילה, אבל אם נתיר באקראי באופן של הלבושי שרד ממילא הגוי יכין לצורך הישראל וממילא אולי יהיה חשיב לכתחילה, ויל"ע בזה, אבל כאן קצת יותר קל כמשנ"ת), ויל"ע למעשה.

והרחבתי בדברי הלבושי שרד עוד

כאן <https://shchiche.com/5707> וכאן <https://shchiche.com/8158>)

לגבי הערתך באות ד' לגבי שימוש במקלף לא טבול לפי הנוהגים בזה חיוב טבילה, יהיה תלוי בנידון הנ"ל בדעת הלבושי שרד.

לגבי אות ה' מש"כ לדעת הרמ"א סגי ברוב מי פירות גם כשאינו מורגש המתיקות כדי להחשיבו מזונות צ"ע דברמ"א סי' קסח ס"ז לא נזכר ענין רוב אלא שיהיה התבלין והדבש כמעט עיקר, ועי"ש במשנ"ב סקל"ג שבנוסף למה שהזכיר שצריך להרמ"א רוב ציין דלהרמ"א בעי' שטעם העיסה יהיה טפל למיני המתיקה, ועי' בארחות רבינו ח"א עמ' עט, והרמ"א לכאורה לא בא להפחית מדין המחבר אלא להוסיף עליו (וכל דין רוב בעיקר וטפל בברכות יש שהעירו שאם אינו ניכר ומורגש וידוע יתכן שכלל אין לו דין רוב וכעי"ז שמעתי בשם מו"ר הגרמ"מ לובין שליט"א).

ז. לגבי ההערה באות ז' דלהרמ"א בישול אחר אפיה אסור לכאורה אינו מובן דספק מעשה שבת מותר כמ"ש המשנ"ב סי' שיח סק"ב, וגם אין כאן הכשלתו מאחר שעושה הספרדי ע"פ רבותיו, ומ"מ רעיון ההערה הוא נכון שאם המסעדה מיועדת גם לבני אשכנז אינו ראוי בדרך קבע לנהוג היתר לכתחילה בדבר האסור להם, (וגם דכלל המשנ"ב שם אינו נוהג תמיד כמו שציין שם המשנ"ב שצ"ע מהמג"א בסי' שכג סקל"ב ומ"מ סתימת המשנ"ב שבסתם נידונים ופלוגתות יש להתיר בדיעבד במעשה שבת).
והרחבתי בזה עוד

כאן <https://shchiche.com/2439> וכאן <https://shchiche.com/117389>)

לגבי ההערה על פיצה עם דג לדעת השו"ע ההערה נכונה, ובשכיחא הארכת על בעיה נפוצה של מכשיר טוסט המיועד לפיצה ולדגים בחנויות טוסטים שמשתמשים בו גם בני ספרד, יעוי' מה שכתבתי שם בזה בהרחבה <https://shchiche.com/6376>).

ומ"מ עיקר הדברים ברורים להלכה שאם הרב המשגיח והמפקח מטעם הכשרות באופן מוצהר נותן למסעדה השגחת כשרות רק לבני אשכנז לא יועיל לבני ספרד וכן

להיפך.

בברכה מרובה

תשובות שנזכרו בתשובה זו:

אטריות שכבר הופרש מהם חלה ובא לאפות מהם קוגל האם חייב לאחר האפיה
להפריש חלה שוב

